

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

I.

Az Országos Erdészeti Egyesület felterjesztése az erdészeti igazgatásról szóló 1923:XVIII. t.-c. végrehajtásának mellőzése tárgyában.

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Az Országos Erdészeti Egyesület, mint a magyar erdőgazdátársadalom osztályérdektől ment képviselője, érthető aggodalommal látja és tapasztalja, hogy az állami erdészet vezetősége az erdőgazdaságot és annak fejlődését közelről érintő legfontosabb javaslatainak előterjesztésénél — szakítva a régi hagyományokkal — az Országos Erdészeti Egyesületet mellőzi.

Ennek a visszás helyzetnek szembeötlő jelenségeit a közeli napok eseményei élénken tükrözik vissza.

Egyesületünk igazgató-választmányához január hó 15-én az „Erdészeti Lapok“-ban is közzétett olyan indítvány érkezett, melyben indítványozó nyílt színen felfedte mindazokat az aggályokat, amelyek az erdészeti igazgatásról szóló 1923: XVIII. törvény végrehajtásához erdőgazdasági szempontból fűződnek.

Előre kell bocsátanunk, hogy 1922 november havában éppen ezzel a törvénnyel, akkor még mint törvényjavaslattal kapcsolatban merült fel ilyen természetű súlyos sérelmünk azáltal, hogy az akkori kormányzat ennek a következményeiben rendkívül fontos törvényjavaslatnak tárgyalására mindössze háromnapit időt engedett, mely idő alatt igazgató-választmányunkat összehívni sem volt lehetséges.

Jóllehet, az állami erdészet vezetősége tudatában volt annak, hogy az előbb említett és nyilvánosan feltárt aggályoknak megvizsgálásával az Országos Erdészeti Egyesület foglalkozni kíván s ez irányban esetleg Nagyméltóságodhoz is előterjesztéssel kíván fordulni, mindamellett — mellőzve az etikai szabályok kötelező erejét — a 611—1925. F. M. és

860—1925. F. M. rendeletek tartalmából és megjelenési időpontjából kitetszőleg egyenesen elébevágott egyesületünk állásfoglalásának.

Egyesületünket ezúttal is — mint mindenkor — a tiszta és önzetlen ügyszeretet vezeti s az igazgató-választmány ez ügyben február hó 4-én tartott ülésében egyhangúlag az alábbi határozatot hozta:

„Sajnálatos megütközéssel állapítja meg az igazgató-választmány, hogy az államerdészet az utóbbi években immár rendszerre teszi azt az eljárását, hogy az erdőgazdaságot érintő legfontosabb kérdésekben vagy egyáltalában nem hallgatja meg az Országos Erdészeti Egyesület véleményét, vagy csak olyan körülmények között, hogy a véleményalkotást s annak hivatalos helyre idejében való eljuttatását úgyszólván lehetetlenné teszi. Kéri tehát a földmívelésügyi kormányt, hogy ezzel az újabb rendszerrel szakítva, térjen vissza a régen követett eljáráshoz s hallgassa meg idejében az erdőgazdaság erre hivatott független társadalmi képviselőtét, az Országos Erdészeti Egyesületet.

Kéri továbbá a földmívelésügyi kormányt, hogy az erdészeti igazgatásról szóló 1923:XVIII. t.-c. és annak végrehajtása ügyében kiadott 13.800—1924. F. M. számú rendelet életbelépésétől egyáltalán tekintsen el.

Hangsúlyozza az egyesület, hogy az erdészeti közigazgatás régi szerveinek (az erdőfelügyelőségeknek és az új törvényben erdőhivatalnak nevezett erdőgondnokságoknak) a természetes fejlődés útján a 13.800—924. F. M. végrehajtási utasításban megszabott mértékig való kifejlesztését a maga részéről is feltétlenül szükségesnek és elodázhatatlanak ismeri; lehetetlennek tartja azonban azt, hogy az egyéni felelősségre alapított erdőfelügyelői intézmény törvényben gyökerező önálló rendelkezési jogának és intézkedési kötelezettségének megszüntetésével — egy új, az erdőtörvényben egyáltalán nem gyökerező, a közigazgatás szerkezetébe be nem illeszthető középfokú szerv létesíttessék.

Végül kéri a földmívelésügyi kormányt, hogy az 1923:XVIII. t.-c. részbeni életbeléptetése és folytatólagos

életbeléptetése címmel f. é. január 23-án és 31-én közzétett 611—1925. F. M. és 860—1925. F. M. számú rendeleteket helyezze hatályon kívül.

A határozat első bekezdésében foglaltak külön megokolást nem igényelnek, a második és harmadik bekezdésben foglaltak megokolásául tisztelettel előadjuk, hogy az 1923:XVIII. t.-c. alapján el van hibázva, mert a törvény tervezője letért a természetes fejlődés útjáról.

A helyett, hogy az erdészeti közigazgatás kérdését a tulajdonképeni alaptörvénnyel szerves egészben alkotta volna meg, a helyett, hogy a régi, egységes erdőtörvénynek javításra szoruló részeit módosította volna, természetellenesen több kisebb részlettvörényt terjesztett elő és érintetlenül hagyta az alaptörvénynek helyesbítést igénylő részeit, ellenben annak legfontosabb tartóoszlopát, a magyar talajban mély gyökeret vert erdőfelügyelőségi intézményt önállóságától megfosztotta és egy idegenből átültetett nehézkes, a megyei közigazgatási rendszerbe bele nem illő bonyolult szervezettel pótolta. Ennek következtében az új rendszer éppen az ellenkező eredményt éri el, mint amit a törvény indoklásában célul kitűzött, vagyis az ügymenet egyszerűsítése helyett még változott hatáskörök esetén is az eljárást bonyolultabbá, hosszadalmasabbá teszi és az egyéni felelősségen alapuló, gyorsmenetű, hatályos felügyelet helyett lassú, bürokratikus ügymenetet rendszeresít.

A törvény megalkotásánál nem érvényesült a magyar erdészeti közigazgatás speciális viszonyainak, a különleges magyar körülményeknek mérlegelése és a tervezet tárgyalásánál elmaradt a magyar erdészttársadalom segítő közreműködése.

Ez a törvény tulajdonképen praejudikál az állami közigazgatásnak s azt az erdőgazdaság területén meghonosítani kívánja, mielőtt a közigazgatás államosítása kérdésében egyéb igen lényeges indokok elbíráltattak volna.

Egyesületünk tudatában van annak, hogy állásfoglalása az utolsó pillanatban érkezik a kormány elé, mindamellett abban a meggyőződésben él, hogy sokkal többet

ártanánk a törvény tekintélyének azzal, ha a nem megfelelő törvény végrehajtása ellen szavunkat most fel nem emelnők és csak utólag gyakorolnánk kritikát.

Úgy véljük, hogy a végrehajtás mellőzése nem lenne egyedülálló s utalunk e tekintetben a búzaértékre szóló jelzálogkölesönökre vonatkozó, valamint az erdőgazdasági hitelről szóló, máig is végrehajthatlan törvényekre.

Végül a 611—1925. és 680—1925. F. M. rendeletek hatályaon kívül helyezését azért kérjük, mert a törvény részleges életbeléptetésére irányuló ilyen törekvés véleményünk szerint csak jogbizonytalanságot teremt. Egyébiránt a törvény ilyen részleges életbeléptetését, amely a szerves összefüggésben álló külső szervek működésének kezdetét más és más időpontra teszi, helytelennek s kivihetetlennek tartjuk. A királyi erdőfelügyelőségek megszüntetése pedig ellenkezik a törvény 13. §-ában foglalt rendelkezésekkel.

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Mindezek után tisztelettel felajánljuk, hogy amennyiben Nagyméltóságod egyesületünk álláspontját elvileg elfogadni méltóztatik, készséggel állunk Nagyméltóságod rendelkezésére és megteesszük konkrét javaslatainkat az erdészeti közigazgatás oly irányú továbbfejlesztésére, mely az ebben a törvényben elérni kívánt célt egyszerűbben, gyorsabban és hatékonyabban biztosítja.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1925. évi február hó 5-én.

II.

Az „Országos Erdészeti Egyesület”-nek a m. kir. pénzügyminiszterhez intézett felterjesztése a forgalmi adó reformja tárgyában.

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Hálás köszönettel vettük Nagyméltóságodnak múlt évi december hó 28-án kelt nagybecsű sorait, melyekkel egyesületünket folyó hó 7-én délután 5 órakor megtartott forgalmi adó

értekezletre a magyar erdőgazdaság érdekképviselőjében meghívni méltóztatott. Egyesületünk megbízott képviselője, *Vargha* államtitkár úr öméltóságával folytatott rövid megbeszélés alapján, már csak az előrehaladott időre való tekintettel is, készséggel állott el a felszólalástól annál is inkább, mert az államtitkár úr öméltósága kilátásba méltóztatott helyezni, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettel egyidőben egyesületünket is kegyes lesz meghívni az ez ügyben tartandó részletes megbeszélésre.

Mikor bátorkodunk Nagyméltóságodat tisztelettel arra kérni, hogy erre a megbeszélésre egyesületünket meghívni méltóztassék, legyen szabad egyúttal az ügyre vonatkozó észrevételeinket, illetőleg kéréseinket tisztelettel írásban is előterjeszteni.

A magyar erdőgazdaság, amelyet a trianoni béke előző erdőállományának alig 14 százalékára csökkentett le, ebben a tekintetben is mostohább helyzetben van, mint a vele közel rokon, de más szempontokból előnyösebb helyzetben levő mezőgazdaság.

Míg a mezőgazdaság nemcsak saját céljaira felhasználta, de eladott termékei után sem fizet forgalmi adót és ebben a tekintetben sem nyilvántartásra kötelezve, sem zaklatásszerű ellenőrzésnek kitéve nincsen, addig az erdőgazdaság nemcsak az eladott termékek után köteles a forgalmi adót megfizetni, de megfizeti azt a saját céljaira felhasználta, tisztviselőinek illetményképen kiadott, a munkások részére termelési bérképen kiszolgáltatott, sőt még a különböző egyházak, iskolák és más jótékony intézmények részére díjtalanul kiadandó faanyagok értéke után is.

Nemcsak olyan faanyagok után fizet tehát forgalmi adót, amelyek a birtokos részére egy fillérnyi készpénzbevételt nem nyújtanak, hanem olyan anyagok után is, amelyeknek termelési és szállítási költsége effektív teherként nehezedik az erdőgazdaságra, olyan kiadás után, amelynek ellenértékeképpen az erdőgazdaság egyáltalán semmiféle ellenszolgáltatást nem kap és amelynek viselésére törvényszerű rendelkezések kötelezik.

Pedig az erdőgazdaság sem adóztatás, sem jövedelmezőség, sem a termékeknek az értékesítése tekintetében nincsen a mezőgazdaságnál előnyösebb helyzetben.

Az adóztatás kérdése tekintetében legyen szabad rámutatnunk arra, hogy magát a földadót az erdőgazdaság köteles viselni még abban az esetben is, ha a régebbi gazdálkodás által letarolt állományok helyén keletkezett fiatalosok még egy fillérnyi jövedelmet sem hoznak is.

Törvényen alapuló hatósági rendelkezések kötelezik az erdőgazdaságot arra, hogy az élő fakészletben tőkéket halmozzon fel, mely tőkéhez ugyancsak állami rendelkezés következtében hozzányulni nem szabad és mely tőkéknek megbolygatása az egész gazdaság jövedelmezőségének folytonosságát borítaná fel.

Dacára annak, hogy erre a tőkehalmozásra a közérdek és a jövő gazdálkodás érdekei szempontjából állami intézkedések kötelezik az erdőgazdaságot és dacára annak, hogy ugyancsak állami rendelkezések gátolják az így felhalmozott tőke csak legkisebb részének is az igénybevételét, az erdőbirtokososztály vagyonadójának és vagyonváltságának kivetésénél ezeket a felhalmozott tőkéket mindenütt adóköteles vagyontárgynak vette az állam, dacára annak, hogy ezek a tőkék bebizonyíthatólag évi 2—3 százalék jövedelmet sem hoznak.

Maga a jövedelmezőség kérdése bizonyos mértékig már ezekkel az adatokkal el van döntve.

De még nagyobb súllyal esik a jövedelmezőség mérlegelésénél latba az a körülmény, hogy az erdőgazdaság évtizedekkel előre kell hogy dolgozzék és egyáltalán nincsen módjában a jövedelmezőségnek rövid időn belül való fokozása.

Míg a mezőgazdaságnak bármelyik gazdasági évben módjában áll a gyengébben jövedelmező terményekről más, jobban jövedelmező, vagy keresettebb választékok termelésére áttérni, gazdasági beruházásainak eredményét már a következő esztendőben élvezni, addig az erdőgazdaság a használatok tekintetében teljesen a meglevő állapothoz van lekötve és a jobb jövedelmezőség érdekében tett beruházásai olyan befektetések, amelyeknek hasznát vagy kamatát csak késő

generációk fogják élvezni és amely beruházások a jelenlegi tulajdonosra csak megterhelést jelentenek.

Végül, míg a mezőgazdaság teljesen szabadon gazdálkodhatik terményeinek egy jó részével, de a többi részét is már hosszabb idő óta szabadon értékesíthette, addig az erdőgazdaság gazdálkodása a közérdekű állami beavatkozás folytán erősen kötött.

Konjunkturális helyzeteket az erdőgazdaság nagyobb használatok foganatosítására ki nem használhat, termékeit a legutóbbi időkig csak kötött forgalom mellett értékesíthette, igen sok gazdaság jövedelmezőségét pedig erősen megapasztották azok a kényszertermelések, amelyeket a közszükségletek kielégítésére hatóságilag megállapított árakon maga az állam vette igénybe.

A mult terheiből tehát az erdőgazdaság éppúgy kivette részét, mint a mezőgazdaság, jelenben pedig kötött gazdálkodási formájánál fogva az esetleg nyerhető előnyöket korántsem képes úgy kihasználni, mint a mezőgazdaság.

De nemcsak a mezőgazdasággal, hanem az idegen államok erdőgazdaságával szemben is jelentékeny hátrányban van a magyar erdőgazdaság.

Ismeretes Nagyméltóságod előtt, hogy, mint minden tömegtermelésnél, az erdőgazdaságnál is annál olcsóbb a termelés és gazdálkodás, mennél nagyobb mennyiségű termék állítható egy helyen elő és mennél nagyobb mértékben áll a szükséges munkaerő közvetlen közelben az illető gazdaság rendelkezésére.

A magyar erdőgazdaság nagyobb tömegű, összefüggő erdőterületei a trianoni béke folytán leszakadtak hazánk tésztéről, ugyancsak ezekre a leszakított területekre esnek azok a vidékek is, ahol a lakosság erdei munkában nemcsak járatosabb, de ahol az erdei munkára, mint kenyérkeresetre, feltétlenül rá volt utalva. Elszakítottak ilyenformán azok a munkáskamarák is, amelyekből a belföldi erdőgazdaság olcsóbb munkaerőszükségleteinek számottevő részét a békeidőben fedezte.

A megmaradt részek lakossága elsősorban saját mezőgazdaságánál felmerülő munkákkal van elfoglalva, az erdei munkákat nem szereti, csak alkalmilag és kényszerűségből űzi és munkabérigényei éppen ezért, mert a munkához szükséges gyakorlata is hiányzik, több mint kétszeresét teszik ki a megszállott területen levő nagy erdei üzemek által fizetett munkabéreknek. Tehát maga a belföldi termelés is sokkal drágább már a megszállott területen űzött termelésnél. Dacára ennek, a magyar erdőgazdaság tudva azt, hogy a belföldi szükségleteket saját termeléséből fedezni nem képes, egy pillanatra sem foglalt a védővamos rendelkezések mellett állást s belátva azt, hogy a hiányzó termelvényeknek beszerzése elsőrendű közérdek, ebben a nehéz helyzetében sem kért a maga részére vámvédelmet.

Teljesen méltánytalannak kell azonban minősíteni azt az állapotot, hogy míg a nehezebb helyzetben levő magyar erdőgazdaság termékeit az állam még forgalmi adóval is sújtja, a külföldről akár termelő, akár kereskedő cégek által behozott faanyagok teljes vám- és forgalmiadómentességet élveznek.

Ennél a körülménynél még fájóbban esik a latba az, hogy még az állami üzemek is mostohább elbánásban részesítik a magyar erdőgazdaságot a külföldinél, mert míg külföldi vásárlásoknál a forgalmi adót meghaladó (4.5 százalék) bélyeg- és illetékköltségeket az állam viseli, a belföldi termelőknél a nem magasabb ártételekből mindenkor a termelő keresetéből hozza azt levonásba.

De indokolatlannak és következetlennek kell hogy minősítsük az erdőgazdaságnak ezt az aránytalan megterhelését az államkincstár részéről akkor, amikor egyrésről törvényes rendelkezésekkel akarja megcsökkenteni országunk területén az erdők állományát gyarapítani (alföldi fásítások), másrésről a meglevő törvényeken túlmenő rendeleti korlátozásokkal nehezíti — beismerjük, hogy a köz érdekében — az erdőgazdaság szabad mozgását.

Lehet-e számítani arra, hogy bármely gazda mezőgazdasági területeiből szaporítsa az ország erdőállományát akkor, amikor a beerdősítés ránézve csak azt jelenti, hogy ennek a

területnek jövedelmétől évtizedekre elesik, hogy jövőben ezen a területen csak az állam által megszabott keretek között gazdálkodhatik, hogy közérdekű és költséges beruházásait az állam megadóztatandó vagyontárgynak fogja tekinteni már akkor, amikor azok még semmi jövedelmet nem hoznak és végül még előállítható termékeit is forgalmi adó fogja sújtani, amitől mezőgazdasági használat esetében teljesen mentesülne? Úgy véljük, hogy a felelet erre a kérdésre teljesen világos.

Mindezekkel az adatokkal igazolni kívántuk azt, hogy a magas kormánynak az az elbánása, amellyel az erdőgazdaságot teljesen megkülönböztetve a mezőgazdaságtól, általános forgalmiadókötelezettség alá vonta, nemcsak méltánytalan, de nem is áll összhangban a magas kormány egyébként üzött erdőgazdasági politikájával.

Jól tudjuk, hogy a forgalmi adó csökkentése — már pedig az erdőgazdaság mentesítése e tekintetben feltétlenül a bevételek csökkentését jelentené — az állam pénzügyi érdekeivel ellenkezik.

Éppen ezért, amikor felhozott indokaink alapján az *erdő tulajdonosa vagy birtokosa által üzött erdőgazdaságnak, mint őstermelő ágazatnak, a forgalmiadó alól való mentesítést kérjük*, meg akarjuk jelölni azt a forrást is, ahonnan ennek a többszörös ellenértéke minden nehézség nélkül biztosítható.

Méltóztassék a külföldről beszállított faanyagokat az első belföldi vásárló kéznél, legyen az kereskedő vagy ipari vállalat, 1 és fél százalékos vagy 2 százalékos forgalmiadóilletékkal vagy bármily néven nevezendő illetékkal megterhelni.

A behozott faanyagok hozzávetőleges értékét 1200 millió papírkoronára becsüljük, ami véleményünk szerint több mint háromszorosa annak az értéknek, amennyit a magyar erdőgazdaság termelése képvisel.

Ez az eljárás némileg ellensúlyozná azt a hátrányos helyzetet, amiben a magyar erdőgazdaság a megszállott területek tömegtermeléseivel szemben már sokkal nehezebb termelési

viszonyainál fogva is van, másrésről minden tekintetben összeegyeztethető volna a megcsappant belföldi erdőgazdaság által jogosan igényelhető védelem és támogatás szükségességével.

Végül az államérdek szempontjából is nem áldozatot, de előnyt jelentene, mert az ebből várható bevétel szerény véleményünk szerint 50—100 százalékkal meghaladná azt a forgalmiadóbevételt, amire az erdőgazdaságtól az államkincstár ma számíthat.

Tiszteletteljes előterjesztésünket Nagyméltóságod nagybecsű jóindulatába ajánlva, maradtunk kiváló tiszteletünk nyilvánításával.

Budapest, 1925. évi január hó 8-án.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

Hirdetmény.

Az 1925. évben a tavaszi erdészeti államvizsga 1925. évi április hó 20-án és a rákövetkező napokon fog megtartatni. Az 1925. év tavaszán erdészeti államvizsgát tenni szándékozók felhívatnak, hogy a szabályszerűen felszerelt és kellően felbélyegzett kérvényeiket az ehhez szükséges engedély iránt a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályának címére (Budapest, V., Országház tér 11. sz.) legkésőbbben 1925. évi február hó végéig küldjék be.

Az erdészeti államvizsgára való bocsátásra mindazok igényt tarthatnak, akik a főiskola szabályszerű elvégzését záradékolt leckekönyvvvel igazolják.

Az erdészeti államvizsga alkalmával fizetendő vizsgadíj 15 (tizenöt) aranykorona.

Budapest, 1925. évi február hó.

M. kir. földművelésügyi miniszter.